

PIAȚA ASIGURĂRILOR - COMPONENTĂ PARTICULARĂ A PIEȚEI DE CAPITAL

Drd. ec. Rodica-Viorica COANĂ, Arad
Conf. dr. ec. Florin-Ion COANĂ
Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad
Ec. Iudit FODOR, Arad

Abstract. *With no regards to country or degree of economical development, within market economy, the number of both bidders and customers is in continuous change. This also applies to the insurance market. Thus the apparition of new insurance companies, mutual funds or other types of organizations takes place simultaneously with the exit (dissolution, fusion) of others. These permanent change shows that the insurance market is not a closed one but in movement and transformation.*

Piața asigurărilor fiind dată de totalitatea operațiilor de asigurare efectuate de către societățile de asigurări, are **două componente de bază**:

a) Cererea de asigurare, venită din partea persoanelor fizice și juridice care doresc să încheie diferite tipuri de asigurări;

b) Oferta de asigurare. În calitate de ofertanți există societăți specializate, de natura celor de mai jos:

- gestionarii riscului: asigurătorii și reasigurătorii;

- intermediarii: agenții de asigurare și brokerii de asigurare;

- firme care oferă servicii asociate activității de asigurare, cum ar fi de exemplu: constatare, evaluare, lichidare de daune, consultanță în domeniul managementului riscului etc.

În calitate de **asigurători și reasigurători**, pe piață sunt:

a) Societățile comerciale de asigurare. Indiferent de forma de proprietate, acestea își desfășoară activitatea potrivit legii, urmărind realizarea de profit. Aceste societăți sunt obligate să se încadreze în prevederile legale referitoare la:

- mărimea capitalului social minim subscris și vărsat;

- mărimea obligațiilor pe care și le pot asuma;

- rezervele de prime și/sau daune pe care trebuie să le constituie;

- modul de ținere a evidenței desfășurate;

- forma bilanțului și a contului de profit și pierdere, care trebuie să întocmească și publicate;

- să respecte normele emise de autoritatea însărcinată cu supravegherea asigurărilor.

b) Reasigurătorii, ca societăți specializate, fie de stat, fie private, apar în calitate de ofertanți ai tranzacțiilor de reasigurare. Atunci când efectuează operațiuni de retrocedare, ei apar și în calitate de cumpărători de reasigurare.

La societățile comerciale de asigurare, operațiunea de reasigurare se efectuează astfel:

- fie printr-un **departament specializat**, sau chiar o **sucursală** care se ocupă de primiri sau cedări în reasigurare;

- fie prin metoda subcontractării, prin **agențiile de subscriere**, respectiv **brokeraj**, în cazul companiilor de asigurări mici și mijlocii.

Pentru activitățile de cedare de riscuri în reasigurare, companiile de stat pot apărea ca unici cumpărători de reasigurare din țările lor, încercând astfel:

- să controleze fluxurile ieșirilor pe piața internațională de asigurare;

-să exercite o influență mai mare decât cea a societăților individuale private.

În ceea ce privește atât reasigurarea cât și retrocesiunea, companiile de stat de reasigurare urmăresc cu precădere:

-limitarea sumei reasigurărilor cumpărate, cedate în străinătate;

-obligativitatea reasigurării anumitor riscuri la societățile din țară etc.

De exemplu, în țările **Americii Latine** se întâlnesc două situații de acest gen:

-reasigurările interne sunt monopol de stat;

-este obligatorie reasigurarea externă numai la o anumită societate sau pe o piață anume.

c) Societățile captive de asigurare și/sau reasigurare reprezintă o formă de „autoasigurare oficializată”. Acestea sunt companii (societăți de asigurare și/sau reasigurare) deținute sau controlate de o societate, cu o altă activitate decât cea de asigurări. Ele sunt create în principal pentru a asigura sau reasigura riscurile societății mamă sau ale filialelor acestora.

Societățile captive au apărut din cel puțin **trei motive**:

-necesitatea contracarării unor dificultăți ivite în plasarea riscurilor pe piețele convenționale de asigurări directe;

-interesul manifestat în controlarea costurilor cu asigurările;

-necesitatea unor forme de asigurare cu scheme de plată a primelor mai flexibile.

Întrucât societățile captive generează economii considerabile, cele mai multe companii transnaționale și-au creat propriile lor societăți captive, pentru a beneficia nu doar de concesiile fiscale, dar și de reglementări mai suplă. În prezent, se estimează că în lume funcționează circa 4.560 de astfel de companii.

Răspândirea și dezvoltarea societăților captive are ca **scopuri**:

-controlul direct al pragului de asigurare;

-extinderea protecției prin asigurare;

-îmbunătățirea mișcării fondurilor și a eficienței investițiilor;

-posibilitatea creșterii investițiilor;

-evitarea restricțiilor valutare;

-plata unor impozite și taxe mai mici.

Recurgerea la societăți de asigurare captive este întâlnită frecvent în unele **sectoare economice** ca: petrochimia, siderurgia, energetică, industria farmaceutică, industria materialelor de construcții, industria alimentară, industria extractivă, transporturi. Obiectul lor de activitate îl reprezintă asigurările și reasigurările de bunuri. Ele au configurații și dimensiuni diferite. Unele sunt organizate sub forma societăților mutuale și altele sub forma societăților pe acțiuni. Cele mai multe dintre ele au toate caracteristicile unei companii clasice de asigurări, dar sunt administrate separat de societatea-mamă.

Captiva îndeplinește toate funcțiile unei societăți de asigurări: subscriere, documentație, funcții juridice, vânzare polițe, investiții, gestionare daune. Totuși unele funcții sunt transferate unor experți sau consilieri externi.

Dacă avem în vedere sfera de cuprindere a activității desfășurate, pe piață se întâlnesc două categorii de societăți captive:

Societățile captive private, care asigură numai riscurile proprietarilor lor. La rândul lor, acestea pot fi:

-**exclusive**, atunci când asigură numai riscurile singurei societăți de care aparțin;

-**de interes comun**, atunci când asigură și reasigură mai multe societăți, fiind create de către asociații comerciale sau profesionale pentru a satisface necesitățile membrilor lor, legate de asigurări.

Societățile captive mixte, care pe lângă asigurarea riscurilor proprietarului efectuează asigurări și pentru terțe părți. Dacă se are în vedere locul de implantare al captivelor în raport cu

naționalitatea și sediul de care aparțin, există două categorii de societăți captive:

a) Societăți „onshore”, care sunt societăți de drept în țara gazdă. Ele își desfășoară activitatea în aceeași țară cu cea a societății mamă și sunt supuse regimului fiscal local. Reprezintă aproximativ 15% din totalul societăților captive, fiind situate în SUA, Germania, Australia, Belgia, Canada, Danemarca, Finlanda, Hong-Kong, Norvegia, Marea Britanie și Suedia.

b) Societățile „offshore”, care își desfășoară activitatea în alte țări, dar în conformitate cu legislația din țara gazdă. Ele reprezintă majoritatea covârșitoare a societăților captive, aproximativ 85% din total, fiind situate în țările care oferă facilități fiscale: impozite reduse sau chiar scutiri și alte avantaje.

Cele mai multe societăți captive „offshore” își au sediul în: Insulele Bermude (1.336), Insulele Cayman (500), Guernsey (300), Bahamas, Seychelles, care dețin împreună circa 75% din totalul societăților captive din toată lumea.

Celelalte sunt situate în Caraibe, Gibraltar, Insula Man, Chat Islands, Insulele Virgine Britanice, Nauru, Singapore, Vanuatu, Barbados.

La luarea deciziei de a înființa o societate offshore se ține seama de oferirea unor condiții favorabile ca:

- stabilitate politică;
- control minim al schimburilor;
- regim fiscal favorabil;
- condiții optime pentru investiții;
- absența unor reglementări rigide în materie de asigurări;
- comunicații internaționale adecvate;
- infrastructură bancară modernă;
- asigurarea confidențialității operațiunilor.

Pe piața internațională a asigurărilor poziția acestor societăți este deosebit de importantă, întrucât prin activitatea lor pot influența decisiv tendințe sau chiar le pot genera.

Asociațiile mutuale. Acestea sunt societăți de tip cooperatist, care, spre deosebire de societățile de capital, nu sunt constituite în primul rând pentru a

obține profit. De fapt, asociațiile mutuale reprezintă o formă de asociere a mai multor persoane care contribuie la crearea unui fond de asigurare, din care vor fi despăgubiți cei ce vor suporta pagube. Ele, neavând capital, aparțin contractanților asigurărilor, care obțin avantajul de a primi acoperire prin asigurare, plătind sume minime.

Asociațiile mutuale, efectuând operațiuni de asigurare pentru membrii lor, urmăresc îndeosebi întrajutorarea acestora și mai puțin obținerea de profit. Orice nou contractant, devenind și coproprietar al asociației, are o dublă calitate: de asigurat și asigurător. În calitate de asigurat fiecare membru al grupului participă la formarea fondului comun de asigurare, cu contribuția ce i-a fost stabilită.

Din fondul astfel constituit se acoperă daunele suferite la asigurările de bunuri și de răspundere civilă și se achită sumele asigurate la asigurările de persoane. La sfârșitul anului se regularizează contribuțiile, în funcție de mărimea reală a daunelor, respectiv a sumelor asigurate, achitate sau rămase de plată, majorându-se sau diminuându-se după caz. Dacă în activitatea asociațiilor, statistica daunelor anterioare se dovedește a fi bună, contribuabilii nu vor primi nici un fel de venituri suplimentare, ci vor putea beneficia de rate de primă mai reduse.

La începutul activității asociațiilor mutuale, dacă fondurile create nu erau suficiente, asociațiilor li se solicitau contribuții suplimentare. Actualmente nu mai există o regulă foarte strictă, fiecare asociație decidând singură care este strategia adecvată (participarea la profit, aplicarea unor prime reduse, acordarea de bonusuri etc.). În prezent, datorită nevoii de capital, se constată fenomenul de transformare a societăților mutuale în societăți comerciale.

În unele țări, în cazul în care anumite organizații mutuale (de exemplu din domeniul agriculturii) nu își pot acoperi integral cheltuielile legate de asigurare pe seama propriilor lor

contribuții, în completarea acestora primesc subvenții de la stat.

Un exemplu elocvent de organizații de asigurare de tip mutual ne oferă SUA. Astfel, primele asociații mutuale funcționau pe baza contribuțiilor. Acestea colectau o primă de depozit mică pentru acoperirea cheltuielilor și solicitau membrilor lor o contribuție suplimentară

atunci când se produceau daunele. Unele asociații mutuale au renunțat ulterior la colectarea contribuțiilor și a primelor viitoare, emițând polițe pe viață. Astfel, membrii acestora contribuiau de la început cu un depozit de prime mai mare, ca veniturile obținute din investirea acestor depozite să acopere primele pentru următorii ani.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Coană F.I.
Coană R.V.

Societățile de asigurări de viață, Editura Gutenberg Univers Arad, 2006, ISBN (10) 973-7776-58-5, (13) 978-973-7776-58-7

Negru T.

Asigurări-Ghid practic Editura CH Beck București, 2006, ISBN 973-655-865-7